

La qüestió del Marroch

de las más...
y qu' els ulls...
son de debò...
que enamora...
à qui mirava...
—Si es que...
noya, pots de...
perquè avuy...
dihuen cas...
y may pren...
si gens de m...
—Arribar à...
—Mareta me...
vindrà a cas...
puig m' ha d...
que volia ve...
per quelcom...
—Això, noy...
y 's pot esc...
perquè segur...
parlarí del...
—Ay, mare...
puig aquí so...
perquè li pre...
al sis per cen...

colorchecker classic

En un rostre molt hermós.
N'estabo tot caluro
Cuan li digiere desprecupat
Noye V, me à estimat
En el any mil noucenta dós.
Y elle me cuntestá
Deurs ser aquell animal
Que al vaj aver de deixá
Per no pogueri compra un ronsal
Y yo li digue n' om fasti recurdá
Aquell temps tan historial.
no hi torri, que no n' hi publicaré cap
M.: No 'n acaban de satisfier.—R. A. (a)
alcanas Curtas: Els versos de la seva poesia
al acanats. Vají contant ab els dies las slla-
ratlla... y 'n donarà la ralió.—I. Torner
Cuba): Si aixó casi es una novela... Ade-
bi que no interessaria prou.—Un bunyista:
per atrevisit y l' altre no vá, per manco.—
Merós, y salut!—S. B.: Rebut y agrabit...
mateix li dich.—E. A.: Gracias per l' en-
tate. Aixó no es dir res. S' han d' explicar
y d' importancia, inspirantes sempre en la
justicia.—P. S. D. (Calella): Vosté 'n respón
Vingan datos y documents ab noms y ape-
lala corresponent.

TELEGRAMA
IRENE VINA.
D. R.
Formar ab aquestas llettras combinadas, el títol d' una
òpera molt coneguda y 'l nom de son autor.
M. GERMAIN LACAI
ROMBO
1.ª ratlla: consonant; 2.ª: licor; 3.ª: carrer de Barcelo.

—¿Quin vols venir a casament?
—¿Qui 's casa?
—La germana de 'n Magí.
—¿La Rosari?
—Sí.
—¿Ab qui 's casa?
—Rumia que ho hem dit entre els dos.
A. Q. R.
GEROGLIFICH
ASTRE
IDA
RITA
T
KT
ANA
JOSEPH GORINA ROCA

¡ATENCIÓ, MOLTA ATENCIÓ!
Ab ocasió del seu segon MILENAR
LA CAMPANA DE GRACIA
prepara un espléndit Número 2,000

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLEIBERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

EN TERRA DE MOROS
El Sultán reb la primera visita

—¡Hola! ¿Ja sou aquí?... ¡Per què es aquest canó?
—Per la penetració pacífica.
—¿Y 'l cabás?
—Per ficarhi lo que s' arreplegui.

LA SENMANA
ULLADA POLÍTICA

L'atenció d' Europa està fixa sobre 'l Marroch. Com en totes las qüestions de aquesta índole, hi ha en ella lo que 's ven y lo que no 's ven, atribuintse à lo últim, major importancia que à lo primer. Un problema molt complexe es el qu' està plantejat. Existeix evidentment un gran interès en obrir l' imperi mogrebina al comerç universal: l' idea de civilisarlo per civilisarlo pecaria de romàntica y mal s' avindria ab l' esperit positivista propi dels nostres temps. D' explotarlo 's tracta, y no son las nacions que millors resultats se poden prometre de aqueixa explotació, las que s' han de imposar els sacrificis. Se necessita qui s' encarregui de treure las castanyas del foc, y aquesta tasca costosa y de perill fou confiada à Fransa y Espanya. Ni l' una ni l' altra nació podian negarse à acceptarla, en aten- ción als interessos que tenen creats à Africa. Però Fransa que militarment es forta, y comercialment es poderosa, se pot prometre resultats beneficiosos de la seva aventura, mentres qu' Espanya, dèbil en un y altre concepte, més aviat ha de perdrehi que guanyarhi. Quan arribi l' hora de tocar els resultats de la empresa, Inglaterra y Alemania, que res han- rán fet, tocarán la seva part. En cambi Espanya 's

quedarà ab la gloria poch substancial de haver contribuït à la prosperitat aqueixa, y bon goig si 'ns deixan en possessió de las pllassas que tenim en la costa marroquina del Mediterrani, gloriosas reliquias de la nostra passada grandesa, per cert' ben mal aprofitadas. Desde Ceuta y Melilla podrém contem- plar com el comerç de las restants nacions s' apode- ra del mercat marroquí. La petita influencia que avuy hi tenim quedarà completament anulada. Fins amant bé las cosas, Espanya, una vegada més, haurà jugat à la gana-pierde.

Els successos desenvolupats à Casa Blanca han ad- quirit proporcions considerables. A la mort inluma- ment consentida de l' ocupació militar del Marroch, y quan arribés l' hora de repartirse las sevas des- pallas, vindria la grossa, ab probabilitats de pro- moure's una conflagració general. ¿Y quina seria en aquest cas la sort reservada à Espanya? ¿No podria succehir—com en altres ocasions—que la península ibérica se convertís en el camp de batalla, abont las potencias europeas vinguessin à disputarse la seva preponderancia?

que assegurin, se mostra inclinat à atenerse extric- tament à lo convingut en la Conferencia de Algeiras. Se comprometé Espanya à establir la policia en els punts del imperi que se li senyalaren, fixant se la forsa que l' havia de compondre, y de aquí no vol sortirse.
Aixís, à lo menos, se suposa. Però ja veurém si s' aguanten en aquest propòsit. Perquè encare que l' esperit públic se mostri poch propici à emprendre determinadas aventuras, hi ha que contar sempre ab certs factors que se li poden sobreposar.
Aixís el llenguatge bèlich de la premsa milita- rista, per més que contrasti ab l' actitud comedida dels periódichs civils, no deixa d' entrar certa gravetat. Periódich de aquells hi ha que no recor- dantse poch ni molt dels horribles desastres del any 98, parla de tirar al dret à ulls cluchs, no ja sols contra 'l Marroch, sino contra la Fransa y tot Europa, si se 'ns nega la preponderancia que, segons ells, ens correspon en aquella regió del Africa. Tot aixó es tan desatinat com vulgari; però la característica de D. Quixot foren sempre 'ls desatinos.
No hem de perdre de vista que 'ns governan els homes mateixos del desastre. Tampoch cal olvidar qu' en Maura més que un home d' Estat es un va- rich que fàcilment podria ser víctima de la seva va- nitat ingènita. Avuy no mira à Espanya, que ben poch li importa, sino lo que pensa Inglaterra y lo que opina Alemania. Al pensament y à la opinió de aquestas nacions, tal com ell els entenguí, supedita rà la seva conducta.
Y ay de nosaltres, si en la qüestió creu ell que 's hi atravessa l' interès dinàstich!...
Aquí està tot el perill.
PEP BULLANGA

La bona saho

L'any, molt lluny estém ja de aquells temps en que Catalunya, semblant à la Venta-fochs del quènto, se 'n enduya sempre totes las encarregadas. D' ambicioso, mala patriota, egoista y explotadora de totes las provincias d' Espanya, no la 'n deixavan. Se li tirava en cara, com si fos un crim, el tenir costums distintes d' ellas y 'l parlar un llenguatge—un dialecte—diferent. Se la titllava de separatista, y 's tenia per cosa llegitima y santa l' empresa de uniformarla, de castellanisarla, si no pogués ser de bon grat, à la forsa.
Fa tot just un any, periódich hi havia à Madrid que preconisava com à úmich medi de reduhir l' es- perit rebelde dels catalans, l' ocupació militar de Catalunya, y si aixó no bastés, l' arrasarla y sem- brarla de sal.
Altres periódichs no tan ferosos en apariencia, però potser més mal intencionats, s' esforcaven en pro- curar una especie de boicotatge contra 'ls productes catalans, y s' esponjavant de grist, quan un que altre comerciant contagiad de las sevas rancunias girava la cara à las ofertas dels productors de Catalunya.
Als industrials catalans se 'ls atribuïa tota la culpa de la perdua de las colonias, y 's procurava encastar en certs cervells irreflexius l' idea de que à la protecció dispensada à l' industria fabril de Catalunya, era sacrificada l' agricultura y l' exportació dels fruits de las demés regions d' Espanya.
En una paraula: la terra catalana ab el seu movi- ment solidari, amalgama saquesera de apetits y con- cupiscencias, abortament ataquera de dislocació nacional, era senyalada com un perill y com una afronta, y tots els medis se consideraven licits para reduhir-la y anorrear-la.
Y com no 's comprenia que 's poguessin posar d' acort, com no fos ab fins malvats y protervers, ho- mes polítics de totes las idees, desde 'ls més reac- cionaris als més progressius se donava à entendre que 'ls últims s' havian venut als priuers, y 's pre- sentava com à consecuencia inevitable de la Solida-

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

EN TERRA DE MOROS

El Sultán reb la primera visita

—¡Hola! ¿Ja sou aquí?... ¿Per qué es aquest canó?
—Per la penetració pacífica.
—¿Y 'l cabás?
—Per ficarhi lo que s' arreplegui.

LA SENMANA
ULLADA POLITICA

L'atenció d'Europa està fixa sobre 'l Marroch. Com en totes las qüestions de aquesta índole, hi ha en ella lo que 's veu y lo que no 's veu, atribuintse á lo últim, major importancia que á lo primer. Un problema molt complexe es el qu' está plantejat. Existeix evidentment un gran interès en obrir 'l imperi mogrebita al comer universal: l' idea de civilisarlo per civilisarlo pecaria de romántica y mal s' avindria ab l' esperit positivista propi dels nostres temps. D' explotarlo 's tracta, y no son las nacions que millors resultats se poden prometre de aqueixa explotació, las que s' han de imposar els sacrificis. Se necessita qui s' encarregui de treure las castanyas del foc, y aquesta tasca costosa y de perill fou confiada á Fransa y Espanya. Ni l' una ni l' altra nació podían negarse á acceptarla, en atenció als interessos que tenen creats al Africa. Pero Fransa que militarment es forta, y comercialment es poderosa, se pot prometre resultats beneficiosos de la seva aventura, mentres qu' Espanya, débil en un y altre concepte, més aviat ha de perdrehi que guanyarhi. Quan arribi l' hora de tocar els resultats de la empresa, Inglaterra y Alemania, que res haurán fet, tocarán la seva part. En cambi Espanya 's

quedarà ab la gloria poch substancial de haver contribuít á la prosperitat agena, y bon goig si 'ns deixan en possessió de las plassas que tenim en la costa marroquí del Mediterrani, gloriosas reliquias de la nostra passada grandesa, per cert 'ben mal aprofitadas. Desde Ceuta y Melilla podrém contemplar com el comer de las restants nacions s' apodera del mercat marroquí. La petita influencia que avuy hi tenim quedarà complertament anulada. Fins anant bé las cosas, Espanya, una vegada més, haurá jugat á la gana-pierde.

Los successos desarrollats á Casa Blanca han adquirit proporcions considerables. A la mort inhumana donada á vuyt ó nou treballadors europeus de las obras del port, s' hi respongué ab un desembarc de forsas, que foren rebudas á tiros. En sa conseqüencia jugá l' artilleria, y una ciutat próspera, la més important després de Tánger, ha quedat poch menos que arrasada. Allí tenia el comer europeu un dels seus centres més considerables, y lo que las bombas havían respectat ho acabá de malbaratar el saqueig de las kábilas. Las forsas francesas y espanyolas—aquestas en petit número—degueren posar á proba 'l seu valor heroich retxassant ab energia la invasió de la moresma. Gran sort tingueren de la superioritat del armament modern pera desvanéixer las nuvoladas de fanátichs, prenyadas d' ira. Lluyta relativament fácil, pero costosa, que deixa á una

ciutat enderrocada, cuberta de cadávers, arruinada y sentint per espay de alguns dias las angúnias de la falta de queviures.

Pero aquesta guerra que 's pot fer en el litoral, al amparo dels barcos ¿quin carácter pendria si s' ha gués de portar terra endintre, en un país poblat per rassas indómitas y fanáticas? Fácilment se podrán conjurar las amenassadoras agitacions que 's promoguin á Mazagán, á Rabat, á Tánger; pero y al interior ¿cóm s' hi va, com no siga organisant una guerra de conquista que resultaria llarga y costossissima?

Aquí está el perill, sobre tot per Espanya. Las potencias que fins ara aproban lo fet, difícilment consentirían la ocupació militar del Marroch, y quan arribés l' hora de repartirse las sevas despullas, vindria la grossa, ab probabilitats de promoure's una conflagració general. ¿Y quina seria en aquest cas la sort reservada á Espanya? ¿No podria succehir—com en otras ocasions—que la península ibérica se convertís en el camp de batalla, ahont las potencias europeas vinguessin á disputarse la seva preponderancia?

De moment aquest perill sembla conjurat. Encare que, segons sembla, la Fransa pretén obtenir per part d' Espanya, un major contingent de forsas, com si abrigués la intenció de prepararse pera més vastas empresas, el nostre govern, á lo

que asseguran, se mostra inclinat á atenirse extrictament á lo convingut en la Conferencia de Algeciras. Se comprometé Espanya á establir la policia en els punts del imperi que se li senyalaren, fixant-se la forsa que l' havia de compondre, y de aquí no vol sortirse.

Aixís, á lo menos, se suposa. Pero ja veurém si s' aguanta en aquest propósit. Perque encare que l' esperit públich se mostri poch propici á emprendre determinadas aventuras, hi ha que contar sempre ab certs factors que se li poden sobreposar.

Aixís el llenguatge bélich de la premsa militarista, per més que contrasti ab l' actitud comedida dels periódichs civils, no deixa d' entranyar certa gravetat. Periódich de aquells hi ha que no recordantse poch ni molt dels horribles desastres del any 98, parla de tirar al dret á ulls cluchas, no ja sols contra 'l Marroch, sino contra la Fransa y tot Europa, si se 'ns nega la preponderancia que, segons ells, ens correspon en aquella regió del Africa. Tot aixó es tan desatinat com vulguin; pero la característica de D. Quixot foren sempre 'ls desatinos.

No hem de perdre de vista que 'ns governan els homes mateixos del desastre. Tampoch cal olvidar qu' en Maura més que un home d' Estat es un retórich que fácilment podria ser víctima de la seva vanitat ingénita. Avuy no mira á Espanya, que ben poch li importa, sino lo que pensa Inglaterra y lo que opina Alemania. Al pensament y á la opinió de aquestas nacions, tal com ell els entengui, supedita rá la seva conducta.

Y ay de nosaltres, si en la qüestió creu ell que s' hi atravesa l' interès dinástich!... Aquí está tot el perill.

PEP BULLANGA

La bona saho

L' LUNY, molt lluny estém ja de aquells temps en que Catalunya, semblant á la Venta-fochs del quiento, se 'n enduya sempre totes las encarregadas. D' ambiciosa, mala patriota, egoista y explotadora de totes las provincias d' Espanya, no la 'n deixavan. Se li tirava en cara, com si fos un crim, el tenir costums distintas d' ellas y 'l parlar un llenguatge—un dialecto—diferent. Se la titllava de separatista, y 's tenia per cosa llegitima y santa l' empresa de uniformarla, de castellanisarla, si no pogués ser de bon grat, á la forsa.

Fa tot just un any, periódich hi havia á Madrid que preconisava com á únic medi de reduhir l' esperit rebelde dels catalans, l' ocupació militar de Catalunya, y si aixó no bastés, l' arrasarla y sembrarla de sal.

Altres periódichs no tan fieros en apariencia, però potser més mal intencionats, s' esforsavan en provocar una especie de boycottage contra 'ls productes catalans, y s' esponjavan de gust, quan un que altre comerciant contagiad de las sevas rancúnias girava la cara á las ofertas dels productors de Catalunya.

Als industrials catalans se 'ls atribuía tota la culpa de la perdua de las colonias, y 's procurava encastar en certs cervells irreflexius l' idea de que á la protecció dispensada á l' industria fabril de Catalunya, era sacrificada l' agricultura y l' exportació dels fruyts de las demés regions d' Espanya.

En una paraula: la terra catalana ab el seu moviment solidari, amalgama asquerosa de apetits y concupiscencias, abortament satánich de dislocació nacional, era senyalada com un perill y com una afronta, y tots els medis se consideravan licits pera reduhirla y anorrearla.

Y com no 's comprenia que 's poguessin posar d' acort, com no fos ab fins malvats y protervos, homes polítics de totes las idees, desde 'ls més reaccionaris als més progressius se donava á entendre que 'ls últims s' havian venut als primers, y 's presentava com á conseqüencia inevitable de la Solida-

ritat, una nova guerra civil seguida del triomf de D. Carlos.

¿Qué ha succehit pera que tota aquesta nuvolada de preventions, odis i calumnias s' haja anat desvaneixent? ¿De ahíont ha eixit el sol que ha serenat el cel?

Ha eixit senzillament de la ferma, de la indomable voluntat del poble català: ha eixit de la fé que ha tingut sempre en sí mateix: ha eixit de la serie d' actes que ab pas segur i enteniment seré ha anat realisant, coronats per l' assombros triomf electoral, que li permeté portar al Parlament, l' expressió llegal i clara del seu valer soberà.

Y aquests representants de Catalunya, tan distints pels ideals que respectivament professan, y a la vegada tan units i harmonisats en la defensa de lo que a tots els es peculiar, tan fidels a sos amors a la patria catalana y a la patria espanyola, tan resolts a acabar ab todas las ficciones i enganys de una politica desastrosa, ruinosa, vergonyosa y despótica, per emprendre una nova era de sinceritat i justicia; aquests representants de Catalunya, l' única oposició veritable que ha tingut enfront el govern de 'n Maura, han fet entendre prácticament, lo qu' en teoria molts se negavan a volguer capir.

Y avuy tothom sab que per finir de una vegada ab la conxorxa de las pandillas de polítichs desacreditats, no hi ha més que un remey; la solidaritat dels ciutadans.

El gran exemple de Catalunya, incomprés en un principi, va adquirint estat de conciencia en todas las regiones d' Espanya, y l' aburrida Venta-fochs de altres días es admirada arreu, i arreu saludable com a redemptora de la nació. Catalunya, que no aspira ni ha aspirat may a ser senyora de las demás regiones, se limita a volguer per aquestes lo que per ella mateixa demana: llibertat, autonomia y respecte a la personalidad de cada una. En la llyta que s' apropa se contentarà ab ocupar el primer lloch en la vanguardia. ¿Qui pot negarli aquest honor?

Mirada ahir ab rejel, quan no ab despreci, al últim se li va fent justicia.

Fins fa poch las rotativas madrilenyas foren las incubadoras de la opinió espanyola. De Madrid sortían las ideas sofisticadas. Al calor de la vida oficial s' elaboravan, en interés sempre de la centralisació y del monopoli gubernamental. A provincias eran admesas sense discussió com un dogma.

Avuy ja no succeheix semblant cosa. Aqueixa sumissió espiritual, filla de la rutina y de l' indolencia va desapareixent, y la premsa provinciana rahona y parla pel seu compte prescindint de la pauta madrilenya, y en todas las regiones se va condensant una opinió propia, y en todas ellas espurnejan las ansias solidarias fentse la deguda justicia al patriotisme català.

Que s' acostia l' hora de pastar el pá de una nova vida ho demostra l' afany en que todas las regiones posan el levat solidari.

Casi a un mateix temps comensaren a ferse notar en aquesta tasca l' hermosa Valencia y la olvidada Extremadura. Segueixen immediatament las provincias andaluzas, en las quals se ceban més qu' en las restants d' Espanya todas las plagas del centralisme, y a la veu clamorosa de Sevilla, Córdoba y Almeria, las primeras en rompre l' gias, respón Cádiz, víctima de las desatencions del poder central, y qu' en un día donat, per deu mil bocas congregadas en meeting imponent, aclama la Solidaritat catalana, com a la estrella guiadora de las sevas esperansas.

Y responen desde l' mar que las envolta, com resplandents sirenas, las illas Canarias y las Balears. Y la pacient Galicia congrega las sevas forsas y fa revivre sas energias regionales, mustigadas ahir, pero de fondas arrels y propicias a un espléndit rebrotament. Y Asturias fa coro a sa germana. Y l' moviment s' aherma en la aforada Vasconia y esbatgeu en la terra morena, y fa sentir formigors al brau Aragó. Y fins, en molts punts de Castella, se va desvaneixent com un somni la llegenda quixotesca de una grandesa pretérita sepultada en un llot miserable, que pera tenirla adornada y resignada invocan els Sanxo Panxas de la política, explotadors d' Espanya.

La sahó es magnífica. No s' podia creure que tant bé pogués presentarse en un terrer empedrehit per tants sigles de dominació centralista, en un herm cubert ab las malas herbas dels errors y las preocupacions.

La sahó es espléndida. Y cal aprofitarla. Ha arribat l' hora de la difusió de la idea: ha arribat l' hora de obrir solch y sembrar a mans plenas.

Aquella visió salmeroniana de la transubstanciación del esperit de Catalunya en l' ánima d' Espanya, está a punt de pendre realitat. La forsa colectiva del poble espanyol s' ha de resoldre en contra de las oligarquias, que fins ara, prevalgudas de la seva incuria y del seu desconcert, han vingut dominantlo y explotantlo iniquament. Y aquest treball regenerador porta en las entranyas fruyts de llibertat, de democracia, de República.

Aqueixa República qu' hem buscat en vá per tots els medis, la trobarém practicant la solidaritat. ¿Qué es més la Solidaritat y qué altra cosa es la República, sino l' govern del poble pel poble?

P. K.

La kábila en acció

Valenta manera de practicar la democracia! Aixis podían exclamarse els ciutadans que de bona fé assistiren diumenje al meeting del Condal.

Ahont, en lloch de meeting, hi hagué una batussa, y en lloch dels oradors parlaren els barrots de las cadiras y els revólvers.

¡Valenta manera de practicar la democracia!

El Progreso y els seus satélits de la premsa letrouixista poden estar orgullosos de la seva obra.

Perque ningú negará que lo succehit es obra seva, exclusivament seva.

Encare que, desde que ab la detenció d' en Rull, va descubrirse d' dels fils del tripijoch terrorista, els periódichs d' en Lerroux, agafant la ocasió per un cabell, tractaren de fer un embolli del terrorisme ab el matonisme, y de la explosió de las bombas ab l' atentat d' Hostafranchs, procurant presentar la tayfa kabilesca com un coro angélich, el fet es que no podían enganyar a ningú, fingint que tenían modos y bona criansa, pera fer olvidar el recort de las sevas hassanyas.

Per més que s' tapessin, ensenyavan la punta de la orella. Y era de veure que a la primera ocasió tor narián a las andadas. La cabra sempre tira a la montanya, y el kabileny al barbarisme y al atropello.

En Lerroux, que fou qu' ls excitava, no pot ara reprimirlos, com no pot una manxulla tornarse emplastre d' ungiunt blanch. Aixis, donchs, no té res d' extrany que a lo millor el fassin quedar malament.

Ab la campanya La verdad en marcha, la Gaceta dels xinos, afanyosa de guanyar céntims—que bona falta li fan—cultiva el género sensacional. Y una vegada presa la embestida, ja no repara en atropellarho tot, la veritat especialment.

Las contradiccions son enormes. Aixis, per exemple, no té cap reparo en atacar desafortadament a la que ell ne diu policia burguesa, mentres per la seva part se complau en exercir la policia. Califica a Mister Arrow de soplón, y la Gaceta xina practica la soploneria.

Entre mitj de sas tontas insidias contra ls seus enemichs—els homes de la Solidaritat—á qui voldria complicar ab els atentats terroristas, alguna que altra vegada formula verdaderas denuncias.

Victima d' una d' ellas sigué l' jove operari pintor Salvador Seguí (a) Noy de Sucre, á qui presenté com a cómplice d' en Rull y comparsa y un dels homes més perillosos enredats en els complots terroristas. El día que l' jutje instructor feu procedir a la detenció d' aquest subjecte, El Progreso cantá victoria, gloriantse d' haver prestat un servey important a la causa de la pau pública. El Noy de Sucre havia d' aportar, segons ell deya, molta llum en el sumari que s' está instruhint. Y la seva detenció era deguda exclusivament a las indicacions del periódich de La verdad en marcha. Y ainga tocar el bombo y llansar todas las campanas al vol en son propi honor. Ab una mica més demana la creació de l' Ordre de la Bona Pupila, y que li concedeixin la primera creu llorejada.

Mes, per desgracia seva, mentres estava ventant las campanas, va caure desde dalt del campanar de la seva vanitat.

El Noy de Sucre fou posat pel jutje en llibertat, no trobant motiu que justificás la seva detenció. El Progreso havia fet una planxa.

Qualsevol periódich, en el seu cas, s' hauria apresat a confessar el seu erro, donant una satisfacció al públich. Pero la Gaceta dels xinos, que quan deixa anar una guatllo no torna a recullirla, no 'n dona may de satisfaccions a ningú. Ni va donarla als seus lectors ni al mateix interessat, a qui tants perjudicis havia inferit.

Fou en vá que li demanés la inserció d' un comunicat, explicantho tot; El Progreso s' negá a insertarlo, y hagué d' acudir a un altre periódich. Pero com que ls que lleigeixen la Gaceta xina, pel regular no s' enteran de cap més diari, l' obrer Seguí, quedava sempre en mal lloch als ulls dels lerrouixistas.

D' aquí la seva resolució d' assistir al meeting del Condal, que ls elements lerrouixistas havian convocat, ahont se figurava poder explicar el seu cas cumpliment.

El meeting tenia per objecte «iniciar una enérgica campanya de protesta contra la nueva policia burguesa» que, segons El Progreso, ha d' acabar ab la tranquililitat dels obrers, y que fins ara no sabem que haja agafat a ningú, ni a cap Noy de Sucre ni a cap Noy de Sal. No poden dir lo mateix els progressers que s' alabaven d' haver fet detenir a n' en Seguí, y ho proclamavan com una gloria.

En Seguí hi aná confiat y demaná la paraula. La presidencia li negá, alegant que lo que s' proposava manifestar no responia al objecte del meeting. Fins aquí, salvada l' amplitud del esperit democrátich, qu' en tots els cassos may hi fora de més, no hi havia res que dir: el meeting, en efecte, no s' havia convocat pera que l' Noy de Sucre anés a donarli explicacions.

Pero quan aquest se retirá del escenari del teatro y arribá al corredor, se veje insultat y agredit bårbaramente. Els kabilenys estavan irritats ab ell per haver publicat un remitit contra El Progreso. Atrrevirse a desmentir lo que diu la Gaceta xinesca d' en Lerroux! Ja te la donarém nosaltres la rectificació. Y cop de cadira va y cop d' estaca vé, y ara t' badém el cap y ara t' fracturém un dit... Y donchs, ¿qué t' has pensat?... Aixis es la democracia que nosaltres gastém els días de festa.

Y en mitj de la barreja sona un tiro,—tractantse de la kábila, la pólvora no podía faltar—y un home jove, atravessat el tórax de part a part, cau en terra ferit de mort. De moment no l' coneix ningú, pero després s' averigua qu' es un soci de la Fraternidad Republicana del Clot, fill d' una pobra viuda a qui mantenia ab el seu treball.

Al cap d' un bon rato es desallotjat el local y aixis termina el meeting, quan encare no s' havia comensat. ¡Valenta manera de practicar la democracia!

Pero la kábila, quan reb la primera empenta, no s' para may de sopte. Encare un escamot, no gayre numeros, tingué corda per anar a fer baborotas davant del Centre Republicà Autonomista del Paralelo, que ha comés la indignitat imperdonable de ferse solidari, mentres un altre escamot se dirigia a ficar la por al cos a Mister Arrow. Sols que, per haverse equivocat de carrer, se presentaren davant de l' habitació del President de l' Audiencia, sent dispersats per un sol municipal que desenvayná el sabre.

Aixis terminá la epopeya del passat diumenje.

Ara no més falta que l' ex-emperador distribuixei

els ascensos y condecoracions corresponents entre ls que més se distingiren en la batalla, pera animarlos a perseverar en la noble empresa d' assegurar la pau de Barcelona.

Y no deixi, sobre tot, d' arengarlos, terminant ab el següent apóstrofe, sintesis de la seva mónita:

«Companys: sigúeu sempre esforçats en defensa de la democracia, tal com nosaltres la enteném. Pero tingúeu present que, ara com ara, no convé presumir de valentia, sino de prudencia. Mireu en el meu exemple. Imiteume en tot quant vos siga possible. Tírðu la pedra y amaguéu la má.»

P. DEL O.

ISSAPTE passat, a las deu del matí, tingué lloch l' enterrament del nen Enrich López Llausás, el més tendre dels fillets de D. Antoni, editor y propietari de LA CAMPANA DE GRACIA, de quina mort donarem compte en el número anterior.

Lo mateix en l' acte funerari, que en las innombrables tarjetas y cartas de pésam que s' han rebut ab tal motiu, la familia de nostre estimat amich y company ha pogut comprobar las molts y fermas simpatias de que gosa.

En nom séu remerciém a tots desde aquestes columnas.

Van passant las senmanas y els mesos y passaran els anys, enters sense qu' en Lerroux se decideixi a donar comptes sobre la seva gestió en Fraternidad Republicana del carrer de Cortes y en la Casa del Pueblo del carrer d' Aragó.

Y nosaltres no ns cansarém de demanarlos'hi. Y quan el vejin, encasquetat el jipijapa precintat ab la bandera nacional, exclamarán: —Ab tot y aquest barret, aquest home está en descubert.

En vista d' una real ordre dictada per en Rodríguez Sanpedro ha sigut rebaixada la categoria d' algunas escolas espanyolas.

Mentres que fins ara cobraven 600 y 300 pessetas anuals, ne cobrarán en lo successiu 500 y 225 respectivament, y encare poden donarse per ditxosos, considerant que a Espanya hi ha 908 professors qual sou diari son 34 céntims, 1,900 ab 68 céntims, y 11,130 que podrian considerarse felissos si el seu arribava a una pesseta y vint.

Está clar que tenint la instrucció primaria en aquest estat, ningú més autorisat que nosaltres per anar a civilisar el Marroch.

Per últim, un periódich militarista ha donat una prova de bon sentit, sostenint que ls militars no deuen ser periodistas, per quant la nació ls paga pera que siguin únicament militars. Y alguns n' hi ha—afirma aquell periódich—que fan la competencia als periodistas civils, arribant a treballar gratis tan sols pera obtenir destinos.

Conformes de tota conformitat.

Pero tampoch s' hauria de permetre que s' publiquesin periódichs que prengessin titulacionats ab l' Exércit y l' Armada, y que per aquest mer fet semblen tenir carácter oficial.

La Junta Nacional del partit republicà ha designat als Srs. Gil y Morte, Llorente y Jimeno Rodrigo, pera formar el Tribunal d' honor que ha d' entendre en la denuncia formulada contra en Lerroux pel senyor San José, a favor d' el chantage de Plasencia.

En va l' acusat tractará de recusar al digne tribunal que ha de jutjarlo en representació del partit republicà. En ell hi té amichs que, si sabia presentarse nèt de tota culpa, l' ampararian.

Temps enrrera ls fogoners de la Isleña Marítima de las Balears van declarar en huelga. Ells creyan que podían ferho, com tot treballador discontent de

las condiciones del treball. Pero foren encausats, y atenant a que aquells barcos prestan el servey de correos del Estat, se ls condemná per un Consell de guerra a extinguir sis mesos de presó en un ponton del Estat.

De manera que si un delict cometeren, fou per ignorancia de qu' estiguessin subjectes als rigors de las Ordenansas navals.

Posteriorment s' ha sollicitat el seu indult: el ministre s' ha mostrat propici a concedirlo, y no obstant l' expedient está entretingut seguint els enutxosos trámits que son de costum en semblants cassos. Un consol tenen, no obstant, aquells infelissos treballadors, y es que l' indult els será concedit, quan ja haurán extingit la pena.

Vels'hi aquí un cas que no sabrán com se l' haurán de pendre, si plorant ó rihent.

Basili Lacort, que sublevantse a Badajoz per la República, exposá la vida y tirá la seva carrera militar per la finestra, ha sigut objecte de insults per part de un libelo barceloní, sols per haver expressat la seva adhesió a Salmerón y las sevas simpatias per Solidaritat catalana.

Pero l' valent republicà navarro, s' gira briosamente en contra dels seus detractors, y ls crusa la cara ab fuetadas com aquesta:

«Los rebeldes, los indisciplinados, los demagogos y los que se sienten revolucionarios solo cuando están excitados por el alcohol, consistiendo todo su revolucionarismo en gritar ¡Viva la dimanítal! ¡Mueran los curas! esos deben ser eliminados de las filas republicanas como indignos de figurar en ellas.»

Después de pintar els serveys, que dividint al partit republicà, prestan a la monarquia y al clericalisme, ls increpa dihent:

«Idos, idos enhorabuena, pero si quiera por pudor no os llameis radicales, ni revolucionarios, ni republicanos, ni liberales: apellidaos jesuítas. Es el nombre que mejor cuadra a vuestro inícuo modo de proceder.»

Qui aixís s' expressa contra la gossada patanera del fals revolucionarisme, té plena y indiscutible autoritat per ferho.

El Sr. Lacort es un revolucionari veritable, que ha afirmat las sevas conviccions ab fet y no en vana vanrrameca. Un revolucionari que no busca actas de diputat, ni combina chantages, ni copa las cantidades destinadas a fer la revolució.

Davant d' ell els gossos pataners, no tenen més remey que corgolarse, ficantse la quá a la boca y la llengua dessota de la quá.

CAPELLADES, 12 de agost

Fins avuy ha durat la nostra pomposa, encre que migrada, festa major. La societat obrera «Círcol del Porvenir» ha tingut que limitar gasteis degut a la crisi que atravessan els seus socis, víctimas de la explotació burguesa. A pesar de lo qual ha organiat una serie de festeigs que per forsa han degut comploure a la generalitat dels forasters, y a pesar de la competencia que ls feyan els lligats, quins no han arribat ni en esplendor ni en rumbo a la sola de la sabata dels primers.

Y ara... fins l' any vinent, sarrauhistas!

TERRADAS (Girona), 14 de agost

S' están fent grans preparatius pera celebrar ab tota solemnitat la festa anomenada de la Societat, que té lloch tots els anys el día 25 d' agost.

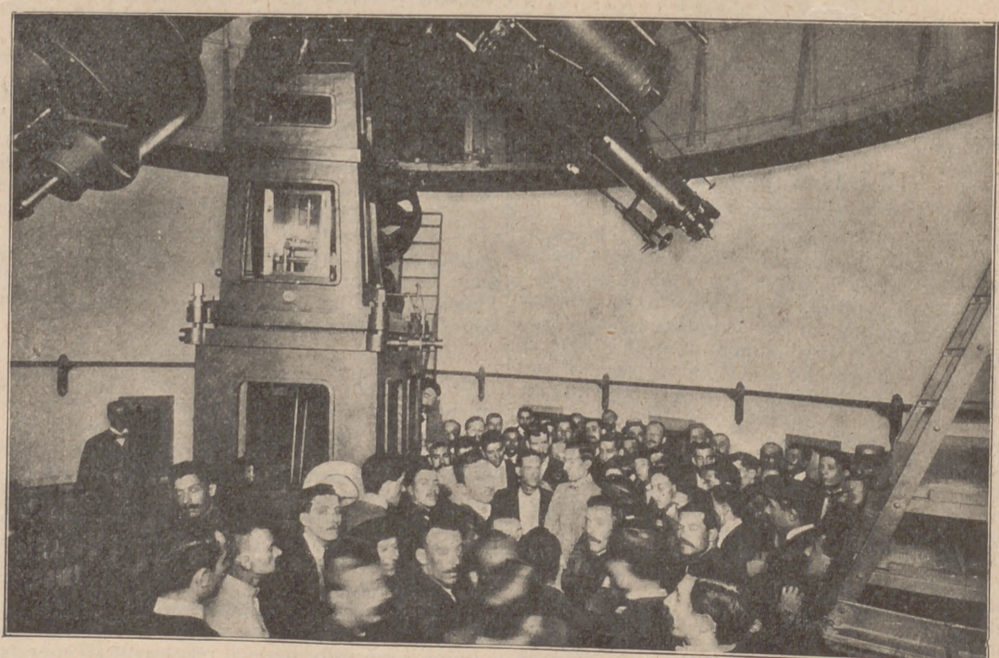
Aquesta vegada, segons noticias, hi ha l' propósit de abocarho tot per la finestra y de ficar l' olla gran dins de la xica. Al objecte, s' ha contractat ja una reputada orquesta de Figueras, y entre altres festejos de importancia anunciats s' hi cantan dansas populars, sortijas, concerts, balls de saló y un gran castell de focs d' artifici.

Tenint en compte l' entusiasme ab que tot el poble, que en aquest cas com en tots s' ha mostrat fermament solidari, s' ha emprés la celebració de la esmentada festa, no es difícil augurar un éxit pera ls seus organiadors.

Salut y bon humor! pera passarla ben felissa es lo únich que ls desitjém.

CULTURA POPULAR

Excursions científicas organizadas per «La Campana de Gracia»

PRIMERA EXCURSIÓ AL OBSERVATORI DEL TIBIDABO, VERIFICADA EL DISSAPTE PASSAT

El Director del Observatori, Sr. Comas y Solá, donant als obrers excursionistas una conferencia sobre astronomía, al peu del equatorial.

LA CLAU DEL PROBLEMA

L' un es moro dels més moros, l' altre un convenent cristià; son amichs y en amich parlan: escoltémlos, que s' ho val.
—Ja has vist els senyors francesos ab quina tranquil·litat han vingut a Casablanca á empastifar-la de sanch.
¿Te sembra á tú si un gran poble, que vol sé 'l porta-estandard de la llibertat humana, s' honra gayre atropellant en tal forma als pobres moros?
—Poch á poch... Si Fransa ha dat al Marroch llissó tan dura, no ha sigut per gust; ja ho sabs. Li ha hagut de donar, obligada per la vostra terquetat, pel vostre etern servatjisme, pel vostre empenyo bestial en posà al avens d' Europa estúpits destorbs.

—¿Acós fas alusió al safarranxo que á Casablanca s' arnà ab el pretext de las obras del port?
—D' aixó estíoh parlant. ¿Hont s' ha vist semblant escàndol? Vés una nació ab capitals pera dotà á Casablanca d' un' obra que li ha de dar importància indiscutible, y els tanocas africanes en lloch d' agrahir 'l obsequi, matan als pobres empleats de la generosa empresa y arrian picot en má tot lo construít fins ara.
¿Cóm s' explica aixó, vejám?
—S' explica d' una manera tan clara com natural. Els moros, els humils moros, respónne ab sinceritat, ¿no son per ventura els amos d' aquesta terra?
—Está clar!
—Sent els amos, com confessas, ¿per quins cinch sous un extrany ha de vení aquí á imposarnos sa omnimoda voluntat, fentnos un port que 'ns disgusta, que no 'ns convé, net y clar?
—¿Y per quin motiu, respónne, els atrassats mauritanes heu de permetreus el luxo de barrà inconscient el pas al progrés y al adelantat que 'ls pobles civilisats generosos aquí us duhen?

—Prescindint dels sòrdits plans que aquest altruísmé amaga, ¿no es un dueny d' acceptar lo que 'l foraster li brinda?
—En quin llibre ho has trobat que un degui pendre per forza els regalos que li fan?
—¡Oh! Avans que 'ls drets de tal poble hi ha els drets de la humanitat. El món vol ports; vol que 'ls barcos tinguin llochs hont atracar: vol que 'l comerç s' introduxeixi per tot arreu; vol que 'ls raigs del progrés puguin estendre's sense obstacles sobre 'l mar, sobre la terra feconda, sobre 'ls pobles negres, blancs, verds, grochs, del color que siguin...
—¿Y per qué aixó? ¿Qui ha probat d' una manera inductible que 'l pobre género humà per ser felis necessiti ports y carrils?... ¿Cóm se sab que aixó fa viure bé als homes?
—No podria resultar que totas las nostras penas vinguessin d' aquest safany de innovacions y reformes que bull en els moderns caps?...
—L' europou se mira al moro, el moro resta enfabat, contemplant al fill d' Europa, y aixís, serios com dos pals y dant voltas al problema que acaban de plantejar, passan quarts y passan horas, y quan del sol 'l últim raig s' esborra entre blancs celatjes, encare s' están allá mirantse ab la boca oberta, frets, indecisos, duptant...

C. GUMA

SECCIÓ OBRERA

Cultura popular

DUAS FESTAS NOCTURNAS EN HONOR DEL TRBALL

Ua hem tornat del Tibidabo, ahont tinguérem l' honor de acompanyar duas expedicions d' obrers al Observatori Fabra. Hi anàrem plens de goig; n' hem vingut animats de profunda esperança emancipadora. Anavan ab nosaltres, aquells treballadors, ab la mateixa confiança que 's va en família: ells s' aben que podian anarhi, que som veritables amichs seus, que com ells vivim del propi treball. No som com certs *redemptors* que redimeixen el propi estómac que explotant la bona fe dels productors, com si no n' hi haguessen prou ab que altres els explotin las suhadas.

Moltas son las personas, amigas de la instrucció, que s' ens han acostat pera felicitar-nos y dirnos que podem quedar satisfets del brillant resultat obtingut en aqueixas excursions qu' hem ensajat. Si, estém satisfets; més que satisfets, entussiasms. Hem volgut pulsar la opinió obrera de Barcelona, y la opinió obrera ha respost admirablement á nostra consulta. Ara hem vingut en coneixement de lo que no sabiam, pero que sospitavam: queda evidenciat que 'ls treballadors volen emanciparse de la ominosa ignorancia; que 'l proletariat vol sortir, perque 'l molesta, del estat tenebrós en que viu per entrar á la franca cla-

ror del dia; que 'ls obrers, en una paraula, volen que 's fassa llum, y, volguentho ells, no hi há dupte, la llum se farà.

Tot just iniciarem la idea (no completament nova, es ben cert) de organitzar excursions de treballadors al Observatori Astronómic Fabra, las listas obertes exprofes en la Administració de LA CAMPANA DE GRACIA s' ompliren de noms de fills del treball. A ningú d' ells se 'ns ocorregué preguntarhi quinas son las sevas tendencias políticas, sociológicas ó religiosas; ens bastava saber qu' eran obrers tots ells, puig nosaltres som dels que creuhem que no 's deu haver d' exercir la més remota pressió en la conciencia dels homes, sintoma sempre de villana tirania, y que la base de la vera instrucció y educació popular ha de ser la tolerancia, el respecte més absolut al ideal agé sincerament sentit y proclamat.

Y era de veure la satisfacció que mostravan aquells companys al anar á allistarse; era 'l goig que inspira la confiança de una positiva redempció, perque no hi ha dupte, que la revolució intel·lectual, com á preparació de cambis econòmichs cada dia més indispensables, es la obra més eficaç per arribar á la terra de promissió. Decididament la classe obrera es digna de ser escoltada; mereix esser atesa tota colectivitiat que no vol permaneixen en un estat d' embotament de facultats mentals que la fá victima d' un jou de servilisme inhumà á vegadas, denigrant sempre.

Prénguin-ne bona nota d' aquest despertar la gent adinerada, aqueixa gent que aïlada en sa fortuna se figura al jornalier un embrutit de taberna y materia abonada per la incultura y l' escàndol; prénguin-ne bona nota del resultat afalagador de nostra iniciativa y procuri aqueixa gent no ferse odiosa, ab las sevas intemperancias y ab la seva codicia, á una honorada classe social que va preparantse perfectament per las grans reivindicacions. ¡Ay de sos adversaris, cegos y egoístas, el dia que la classe obrera realisi el seu gran somni, el de formar el bloch formidable sobre la base del saber y prescindint de la tutela d' individus de fácil xerrameca al servey de la burgesia... ó al de saziar la propia fam!

Y prénguin nota, també, d' aquest desvetllament proletari, la premsa barcelonina, aqueixa premsa que sol arrastrarse vergonyosamente, com cuchs verinosos, á las plantas dels poderosos pera lleparls hi las botas, y no té may ni una frase d' amor ni tant solament de sincera benevolencia pels que creantho tot ab la suhor del front no posseixen res. No renunciám al dret de presentar á la opinió pública ciertas miserias d' ánima d' aqueixa premsa que sarcásticament afirma exercir un sacerdocí y pretén ser impulsora de la civilizació y del progrés, quan no es més que un teixit de passions baixas, en sa majoria. Pero consti, per ara, que á excepció de *La Publicidad*, *El Diluvio* y *El Poble Catalá*, tots els periódichs han fet el buyt més desconsolador á las projectadas excursions científicas de obrers, havéntes'ls demanat el seu concurs ab el calor de la propaganda y observarlos se prescindis del bombo personal que á res serio conduheix. ¿Qué dirian aqueixas publicacions si, en justa reciprocitat, els treballadors possessin en práctica el *boycott* deixant de comprarlos y de llegirlos? Perque fora graciós que 's figuressen viure de la sola protecció burgesa.

Pero siga com se vulga, sols, ó abandonats de tothom casi, nosaltres hem realisat el fet, y aixó es lo que de moment interessa. Per centenars se comptan els obrers toca-tardans ó excessivament confiats que s' han quedat en terra en las expedicions celebradas; igualment ha succehit ab bon número de donas, degut á una lamentable imprevisió. Nosaltres creyém que entre 'l home y la dona no hi há més diferencia que la del sexe, y no existeix rahó pera postergar, en res, á la dona.

No s' apurin, no obstant, unas y altres; vindrán otras excursions pera escoltar la veu del sabi Sr. Comas y Solá, gloria de la ciencia astronómica, com anirém també al Museu de la historia, al de Reproduccions, al de Historia natural, á gabinetes de química y física, á experimentos práctichs de maquina y electricitat, com de arboricultura y similars, á centres literaris y de las diversas arts; anirém, en fi, á trucar las portas dels mestres y demanals hi que 'ns diguin en qué consisteix tota aqueixa belleza de la vida que fins avuy vé sent un privilegi dels escullits arbitrariament per la capritxosa fortuna... Procurém, companys, germans de treball, millor dit, pel pa de la taula que 'l asegurarém per la organizació societaria; pero no descuidém el pa de la inteligencia qu' es el que dona personalitat, perque salva la distancia que hi há entre la bestia y 'l sér racional.

Y sense allargar más aquest exténs preámbul, aném á ressenyar las excursions dels días 10 y 14.

A tres quarts de nou del vespre, hora senyalada, tothom era á la plassa de la Pau, en lo lloch convingut. Davant mateix de las Dressanas, en una via morta, esperavan dos cotxes del tranvía de la Anónima que en menos de quinze minuts s' ompliren ab un ordre sorprenent. S' hi agregaren alguns coneuts escriptors y periodistas, dels que recordém als Srs. Marquina, Burgas y Gispert, els dibuixants senyors Miró y Costa y l' editor Sr. López. Els senyors Gumá y Durán ens esperavan al baixador del Observatori.

A las nou se posá en marxa el convoy expedicionari, seguint, com es natural, per las Ramblas, plassa de Catalunya, Passeig de Gracia y amunt. Ni una nota discordant, ni 'l més petit incident desagradable; sempre la mateixa cordialitat entre tots. Allí 's confonían ab hermosa confraternitat la brusa y la americana, apesar de que nosaltres creyém que convindria fer un gran foch de brusas y espadenyas, no per deshonrosas ni molt menos, sino perque son un signo de inferioritat social y es necessari que desaparegui, per aixecat al obrer al nivell humà més elevat; que ademés de ser digne ho sembli. Entén-guis lo que volém dir.

Com que 'ls tranvías anavan provehits de vistosos cartells que indicavan el pas dels excursionistas, tothom qui trobavam pel camí s' aturava á contemplar-los ab respecte, y de tots, no 'n dupté pas, ens emportavam las simpatias. Igual succehia en los numerosos cafés, atestats de gent á la fresca, que 's troban pel camí.

Fets els trasbords convenients, arribarem al pen del Observatori Fabra, presentantse á nostra vista 'l espectacle més hermosament fantástich que imaginar-se puga. A nostres peus, allá lluny, la gran urbe, la gran ciutat de Barcelona, ab una immensitat de punts brillants, en bell desordre, que ressaltavan riallers en la foscó de la nit; y per dalt y pels costats un cel seré, invadit també de punts lluminosos, estrellas y constel·lacions, que eran y son un misteri per nosaltres, misteri que 'ns havia de descobrir la sabiduria indiscutible del Sr. Comas y Solá. ¡Quin quadro més sublim! ¡Qui fos poeta pera cantar lo!

Ab aquesta impressió agradabilíssima, que á tots y á cada hù ens confortava l' esperit recordant las particulars afeccions més tendres, entrarem, respetuosament descuberts, en aquell temple aixecat á la ciencia, temples els més venerables, perque ells son els precursors de la civilizació, ells son els que han de redimir als homes en la terra.

En ell ens rebé ab els brassos oberts el Sr. Comas y Solá, franquejantnos generosament, de bat á bat, todas las portas de la casa, y comensá la conferencia. ¿Qué digué 'l sabi astrónom? ¡Oh, ja 'ns guardarém prou de profanar la veu augusta del home entregat per complert al estudi de la grandiositat dels mons, del infinit!

Sols afirmarém que 'l Sr. Comas y Solá, sense dir-se'n, es un veritable amich dels treballadors, en certa manera un pare dels pobres, perque ab l' etern somris de bondat en els llabis baixa sense afeccions del seu pinácul de la gloria, sempre que se 'l crida, y vulgarisa d' una manera assombrosa el caudal de coneixements complicadíssims que té adquirits. Nosaltres ne tenim un verdader orgull de poder-nos titular amichs del director del Observatori Fabra; fá més ell per la cultura popular que tota aqueixa regua de xerrays mals pastors.

Ens parlá dels terratrémols y 'ns explicá el per qué d' aqueixas commocions; ens digué en qué consisteix la forsa de gravetat y 'ns parlá d' otras cent cosas interessantíssimas. Ens ensenyá el Círcul Meridial del Observatori, fentnos una curiosa descripció d' ell, y ens presentá multitud d' aparatos antichs y moderns. Finalment pujarem á dalt, sota la soberba cúpula metálica giratoria, deixantnos observar un per un á tots els expedicionaris el planeta Saturno á través dels vidres d' un monumental equatorial astro-fotográfich, després de fermos una bonica descripció del vehí que tenim un xich més amunt de las teuladas.

Extrenyerm afectuosament la má del ilustre astrónom y ens en despedirem. Y ab el mateix ordre que á la anada, regressarem els expedicionaris, satisfets tots de haver realisat una bona acció. Eran dos quarts de tres de la matinada quan arribavam á Barcelona.

En nom de LA CAMPANA DE GRACIA dono 'las gracias á tots els que han intervingut en una forma ó altra en las dugas excursions; als obrers, pel seu civilitat comportament; á las companyias de tranvías per las facilitats concedidas, y al Sr. Comas y Solá per la acullida franca que va dispensarnos, felicitantlo, de passada, per la magistral senzillez que campejá en las sevas dugas admirables conferencias.

A tots, nostra gratitud, y avant sempre.

RESPOSTA.—Aquell minyó de *El Progreso* ha tornat á trencar un altre tupí, si bé ab la por d' una surreta. Dugas paraulas li contestaré, no més que per aclarar.

1.ª Jo 'm nego á contestarli perque, lluny de circunscriure al assumpto que interessa á la causa dels treballadors, feya brometa, y jo tinch altres mals-de-caps. Ademés, á qui buscava jo era á n' en Lerroux, el director, per veure si es tan fiero y si es capás de sostenir que la Anónima de Tranvías pot constituir una societat en nom del capital y 'ls tranvías no poden constituirla en nom del treball. ¿A que no sosté aquest absurdio en Lerroux?

2.ª S' equivocó al creure que soch partidari de la forsa bruta: els socialistas aceptan la forsa de la rahó; pero respectuosos com som ab tothom, no estém disposats á que ningú ens prengui 'l pel. En quant á lo de pedanteria, s' en riuán els seus mateixos companys de redacció, que prou me coneixen molts d' ells; pero es natural que jo reclami el dret de possehir més autoritat qu' ell en materias de treball, perque, treballador de tota la vida, coneix y sento intensament las amarguras de la classe més soferta de la societat, mentres que ell, proletari sí, si vol, de la ploma, pero avuy escrivint en *El Progreso*, ahir en *El Noticiero Universal*, y demá, potser, en *El Correo Catalán*, no pot tenir criteri ni autoritat en tals assumptos, que 's veurá obligat á tractar-los á gust de sos burgesos, y no ab arreglo á un convenciment format.

Y prou; ara no trenqui cap més tupí, que no 'n vull d' aquests esquitxos.

B.

L' EMBROLL EN MARXA

Romanso reclám

Om mares que teniu fills!, escolteu la relació fidel del crim frustat que tingué lloch en la matinada del dilluns passat, frente per frente de 'l iglesia dels Josepets, quan, per sort, quedava en la redacció del *Progreso* un redactor y 'l personal de l' impremta per poder tirar la ¡bomba! junt ab lo seu germanet *El Liberal*, pera qu' estallés al despertar dels pacífichs ciutadans de Barcelona.

¡Oh mares que teniu fills!, escolteu: Tres malvats, tres homes pagats per una mare *non sancta*, havían assalnat el jardinet que rodeja la modesta torre que habita 'l modest D. Alejandro, junt ab el modestíssim concejal dispeser Sr. Vila.

Els tres malvats ¿cóm diríau que varen entrar en el jardinet modest? Donchs hi varen entrar sigilosament y dispostants á amagarse detrás de unas matas. ¿Heu vist quinta dolentaria?

Pero veus' aquí que Omella, jove honrat, pero molt honrat, y també modest com D. Alejandro, encare que fassi de criat ser, s' adoná dels tres assessinos, cobarts, canallas, fills d' aquella mare *non*

sancta, solidaris, etc., etc., etc., etc., etc., etc., y va cridarlos ¡alto! ¡alto!...

Els saltejadors feren ademán d' abalansarse contra 'l modest criat, pero per aixó molt estimat-correligionari de D. Alejandro—vol callar, home—y ¡plim! vels'hi aquí que aquest modest y estimat correligionari etgeja uns quants trets de un revólver que portava en previsió de saltejadors, canallas, cobarts, solidaris, etc., etc., etc., etc., etc., sens que, per sort, las balas toquessin á cap d' aquells tres etc., etcetra, etc., qu' escalaren el jardinet modest per segona vegada.

Se veu qu' aquest criat es un bon correligionari, pero un mal tirador.

Diuhem que 'l municipal de punt pogué distingir tres bultos que fugían cap á la riera de Vallcarca.

Comentarios

Barcelona está consternada. Ens creyám estar tranquils després de las elecciones, pero ¡já! altra vegada 'ls atentats contra las personas modestas y honradas. tornan á posarnos la pell de gallina.

D' aquests animals de ploma no se 'n va trobar á faltár cap de dintre del modest jardinet.

Será necessari que 'l senyor Gobernador redobli la vigilancia d' aquella modesta torre, de lo contrari 'l millor día no n' hi quedará cap dels animals doméstichs que s' hi mantenen.

No son romansos.

La entrevista

—¿Estimat nebot!

—¡Oncle adorat!

Y entre transports de sincera alegría, el voluminoso rey d' Inglaterra cau en brassos del monumental emperador d' Alemania.

—Guillém, hem de parlar llargament.

—Preneuvos vos mateix la mida. Ja sáben que aquí es á casa vostra y que 'l més rendit admirador del rey d' Inglaterra soch jo.

—Perque sé aixó es per lo que guillém, lo determinat á venirte á veure. (*Un suspir.*) Guillém, lo del Marroch s' embruta. ¿No ho creus aixís?

—Sipi.

—S' embruta, y en interés de tots está el netejarlo. (*Un altre suspir.*) Suposo que tú no hi tindrás cap inconvenient.

—Nopi.

—Apa, donchs, no vacilis més; netejaho.

—¿Jo?

—No fassis el pagés, home. (*Somrihent.*) ¿Que 't pensas que no se sab que 'l árbitre, el verdader director de l' orquesta africana ets tú?

—Malas vestues, oncle! Tot aixó son rumors que 'ls músichs fan corre pera embrollar l' assumpto. Si jo tingués autoritat al Marroch... ¡d' altra manera anirían las cosas!

—¡Hipócrita!

—¿Jo?

—¡Comediant!

—¿Jo?... Se 'm figura, oncle, que porteu molt bon humor de la vostra Inglaterra. No sé res del Marroch, ni 'm fico lo més mínim ab el Marroch, ni tinch al Marroch més influencia que la que deveu tenirhi vos, ó Fransa, ó Italia ó qualsevol nació de segona ó tercera categoria.

—¿Parlém ab el cor á la má?

—No desitjo altra cosa.

—Donchs bé; todas las cancellerias, tot el cos diplomátich t' atribueix els desordres de Marruecos á tú.

—¡Apréta!.. Y ab aquests desordres ¿qué podria guanyarhi jo?

—¡Ara veyeu! (*Rihent.*) ¡Fiqueu! els dits á la boca!.. El teu plan es tan clar com l' aygua...

—Com l' aygua clara ¿eh?

—Tú has dit al Sultán: «Si no feu el cap víu, els socis de la Conferencia d' Algeciras van á darvos un disgust. Cal, donchs, que á corre-cuyta armen algun enredo pera treure als exrangers d' aquí. Ells se resistiran, naturalment, pero no tinguem por de res; al darrera vostre hi soch jo pera ajudarvos en tot y per tot.» Y com que qui pren, á donar s' obliga y aquests serveys en una forma ó altra han de recompensarse, el Sultán, á cambi de la teva protecció, ocultá ó descarada, 't farà en el seu imperi todas las concessions que tinguís á bé demanarli.

—Molt m' ha agradat, oncle, el quiento que acabeu de referirme y en justa correspondencia vull contàrvosen un altre á vos.

—Es que lo que jo t' he dit no es quiento, sino historia.

—Conformes, no hem de renyir per aixó. També será historia lo que ara vaig á contarvos.

—Impacientas me tens las orellas.

—Se sab positivament, d' una manera que no dona lloch á dupte, que 'l instigador dels successos del Marroch es Inglaterra.

—¿Jo?

—Vos, oncle estimat; vos, qu' heu enviat á n' en Mac-Lean á que 's deixés agafar pel Raisuli; vos, qu' heu promogut deliberadament els desordres de la costa; vos, qu' esteu sembrant la discórdia á Tán-gar, ab el sol y únic propósit de justificar la vostra intervenció y darrera d' ella la ocupació que durant anys y anys heu estat preparant ab incansable persistencia.

—Pero si á horas d' ara encare no he desembarcat allí cap soldat, en tant que Fransa y Espanya...

—Sistema jesuítich inglés, qu' es el més refinat dels jesuítismes. Tireu la pedra y amagueu la má; feu sortir altres pera explorar el terreno y veure per quin cantó us hi podeu deixar caure ab més seguretats d' éxit.

—Noy (*donantli un copet á l' esquena*) ets un desatentat, pero al menos parlas sense embuts.

—¿De modo que confesseeu?

—No confesso res: ja sabs que la confessió no entra en las meas cosums religiosas. Lo que dich es que aixó que respecte á la meva política á Marruecos circula en las regions diplomáticas, es un infundi...

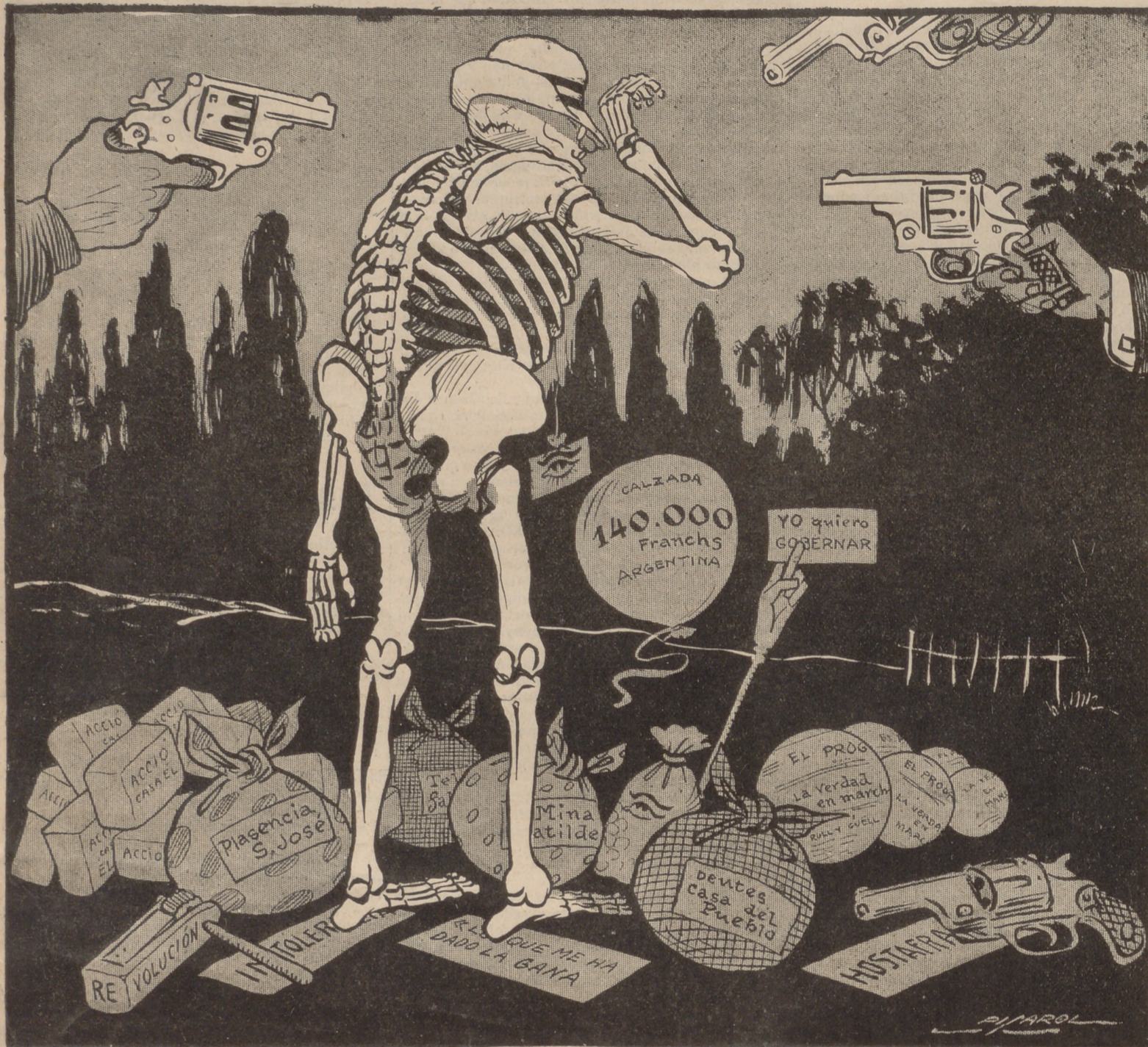
—També ho es lo que 's diu de mí.

—Veyám si al últim resultarà una cosa!..

—¿Quina?

—Que tots dos serém homes de bé...

Un mort que 's pensa ser viu

Enterrat per la opinió, sota un gros pilot d'escàndols, jencare 's fa la ilusió de que pretenen matarlo!

Com a primer medi terapèutic se li ha suministat una bona toma de melinita i ferro en píldoras. ¡Oh, son molt dolços y de molt bon pendre els específics de la farmacia titulada: La Civilisació Europea!

Els marinos japonesos han visitat San Sebastián, encantant a tothom ab la seva exquisida cortesia. Son valents y ben educats. Y per obsequiar a la població, la banda de música d'un dels barcos doná un concert en el Boulevard, executant d'una manera admirable algunas pessos de Wagner.

En cambi els espanyols els hem obsequiat ab una corrida de toros.

Ja no dupto que 'ls nipóns, ab aquell cop d'ull que tant els distingeix, davant dels esplendors de la nostra festa nacional, comprendran desseguida que, al dedicarse a aprendre la música de Wagner, la van errar. Per seguir la ruta de la verdadera civilisació occidental, cap necessitat tenian de tallarse la cubeta.

Segons càlculs de personas intel·ligents en contribució territorial, existeix a Espanya una defraudació de 60 milions de pessetas. La industrial podria reduir el doble de lo que produheix actualment. En utilitats s'hi calculan 50 milions defraudats, y en minas deixa d'ingressar en las arcas del tresor un 50 per 100 més de lo que hi ingressa.

Si 's cobrés tot lo que 's deu, podria prescindir-se de la contribució de consums, que grava principalment sobre las classes necessitadas.

Pero el govern troba més cómodo exprémer als pobres que no pas empaytar als richs. Aquells no s'hi poden tornar, y en cambi els primers sempre tenen un parell de duros pera tapar un parell d'ulls.

Las associacions catòlicas liberals alemanas presididas pel professor Merkle han decidit enviar un ultimatum al Papa, declarant que se separarán de la Iglesia romana si persisteix en aceptar las imposicions dels jesuítas y seguir las inspiracions dels cardenals espanyols Vives-Tutó y Merry del Val.

Y ja veurán com el Papa no farà cap cas de aquesta reclamació per que ell es de la crosta de baix y no pot prescindir dels que tiran els cordillats pera ferli fulminar anatemas contra tot lo que fassi olor de liberal.

Després de tot se li ha de agrahir el seu esperit francament reaccionari.

Tot lo que sigui afirmar la incompatibilitat entre la llibertat y 'l catolicisme ha de redundar en bé de la llibertat, que com a sentiment més humil acabarà per sobreposarse a tots els fanatismes, apaga-llums de la rahó.

Caballers: J. P. (a) Un aficionat de Tárrega, Joseph Morell, Llaureá Cardoner, y Mr. Germain Lacai: Pastorada!

Caballers: Enrich Bonagarriga (a) Suat, Románich, Coix de una cama, y R. A. (a) Pau de las Calzas Curtas: Aprofitable.

Caballer: Mister Mix: No senyor, no hi trobo el mérit suficient de que 'm parla.—J. G.: Rebut y gracias.—Joan Roca Jové: Els falta alló que 'n dihem fluides.—Francisquet, Manalet y Juanet: Aixó que vosté dúu, ... un altre

—Y la capa del Sultán no apareixerá per en lloch!... (L' un y l' altre 's posan a riure.)
—Definitivament ¿en qué quedém?
—En que... siga su curso la procesión. Y si las cosas s' embolicavan de serio...
—Tornariam á celebrar un' altra entrevista...
—¡Ets un gran emperador!
—No pas tant com vos gran rey.
—¡Tócala, nebot estimat!
—¡Una abressada, adorat oncle!

FANTÁSTICH

En plan d' en Besada, ministre de Foment:
Fixar las obras públicas que s' han de fer.
Senyalar l' ordre de prelación ab que deurán realisarse.
Y guardarse el resultat de aquests estudis fins á saber d' ahont surtirán els quartos.

Pero, per interina providencia y á manera de recreo pels vianants, se restablirà el pago de peatjes y pontasgos. Una antigalla molt empipadora.

Pero en una forma ó altra s' ha de conèixer que 'ls ministres mauritans se proposan fer la revolució desde dalt.

Y á propòsit.
Si desde tan amunt volen fer aqueixa revolució, valdria la pena d' embarcarlos en un globo que s' enlayrés fins á ferlos perdre de vista y que no tornessin á la terra may més.
La seva ausencia perpètua crech jo que 'ls faria tots els efectes saludables d' una revolució.

Al meeting lerrouxiista del Condal va assistirhi molt poca concurrencia.

Y aixó que hi havian donat molt bombo. Y es que ja tothom ho sab: els actes d' aquests fulanos son sempre lo mateix: molt soroll y pocas nous, y aquestas encare buydas.

Apart de que 'l que hi va sencer, s' exposa á sortirne ab el cap trencat ó ab una bala esgarriada dintre del cos.

¡Ah, kabilenys, kabilenys! ¿No podriau anar á fer els vostres meetings al Marroch?

El Progreso relata á la seva manera els successos del meeting del Condal.

Del desventurat Soteras Pellicer, sacrificat en una baralla promoguda pels kabilenys, ne vol fer una

nova víctima de la Solidaritat y de lo que ell ne diu policia burguesa.

Aixó no es pas la veritat en marcha, sinó la veritat girada al revés com una mitja.

Una veritat que no més la poden creure 'ls infelissos que tenen el cervell al garró.

En La Cierva, á propòsit de lo del Marroch, ha tingut una frase que mereix ser coneguda.

La intervenció d' Espanya en aquells successos, ha dit que 's reduhiria á uns exercicis gimnástichs.

Per no ser menos qu' en La Cierva, completarem aquesta frase seva ab una de nostra:

¿Y quin será el número culminant d' aquests exercicis gimnástichs? ¿Una planxa?

Que 'ls nostres soldats van portarse heróicament á Casablanca es indubtable, y no podia esperarse altra cosa del seu valor probat.

Pero, aixis y tot, convé no entusiasmarse.

Els nostres soldats se baten sempre bé, sense amidar els perills, exposant contínuament la vida. Prefereixen la mort á la deshonra.

Pero es el cas que, á pesar d' aquests sacrificis, Espanya sempre pert. Espanya—sens dupte per torpesa dels que la governan—ha de ballar ab la més lletja, y del ball ne surt sempre *reventada*.

Els lerrouxiistas de Mataró, aliats ab els caciquistas, van tractar d' impedir la celebració d' un meeting solidari, y no lograren més que perturbarlo momentáneament á força d' esvalots y escàndols. Pero á la fi sigueren expulsats del local y el meeting continuá ab gran entusiasmame.

Y, com era d' esperar, els que tractaren d' impedir el pacífich exercici d' un dret democrátich, han sigut objecte dels elogis de la *Gaceta dels vinos*, la qual diu que la ciutat de Mataró s' ha declarat anti-solidaria.

Lo que s' han declarat els perturbadors es anti-demócratas, mal educats y comparsas de la caciqueria monárquica.

Els ministres guardan una gran reserva en lo relatiu als successos del Marroch. Es inútil interrogarlos: per tota resposta s' agafan els llabis ab els dits. La consigna es fer *muzoni*.

Aixó, naturalment, els hi dona una importancia com may l' haguessin tinguda.

Pero ¡quí sab si s' está realisant ab ells el qüentó de la caixeta del secret!

—Dintre d' aquesta caixeta hi guardo un gran secret—deya el protagonista.—¡Ah, si sabiau el secret que guardo dintre d' aquesta caixeta!—afegia, excitant l' admiració de la multitud, á cada instant més intrigada.—¡Oh, que 'n quedaréu d' admirats el día

UNA VÍCTIMA DELS PERTURBADORS DE BARCELONA

JAUME SOTERAS

Mort d' un balasso en el meeting celebrat el diumenge á la tarde pels lerrouxiistas al teatro Condal.

que s' obri la caixeta!—exclamava alsantia en l' ayre pera més ferlos guar.

Pero, fent totas aquestas posturas, la caixeta li escapá de las mans y, al topar ab l' empedrat, s' obri la tapa. Tothom s' hi abocá pera veure 'l secret. Y dintre de la caixeta no hi havia res.

Una cosa per l' istil els succehirá als nostres governants. Dintre de la clepsa, qu' es la caixeta dels seus secrets, probablement no hi tenen res. Ni cervell.

Ja ha comensat la penetració pacífica al Marroch, ab el bombeig de Casa-Blanca. Ciutat á la qual, ja no li canrà bé 'l nom que portava, sino millor el de *Casa-Rasca*.

día será.—Lluís G. Salvador: Tantas mercés.—Joan Pascual: Es molt extravagant, tot aixó... massa extravagant!
—T. Rusca: Agrahim l' envió, pero no 'ns atrevim á publicarlas.—Un ciclista (a) Belluguins: Els cantars son defectuosos.—R. Coll: Es tan pobre de tot, aixó, que 'ns envia!—R. Bosch: No hi ha de qué darlas. Disposi.—Teodor: Entra en cartera, mes no podém assegurarli res. Potser vagi retocada.—E. P. y Florens: Vol significar la ciutat ideal... la amassilla del antikiosco, com si diguessim.—D. Llop: A pesar de la esmena, no 'ns agrada.—Cap. Pelat: Rebuta la copia del telegrama. Veurem d' aprofitarla... un día ó altre.—E. Vilaret: S' agraheix.—Emili León Pida: No está prou bé.—L' Hereu d' Horta: Gracias per tot.—Un Raphisoda: ¿Vol que li digui la veritat? No ho hem entés.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C^a

En preparació DE N.º 2,000
La Campana de Gracia
SEGON MILENAR
Espléndit número de 20 planas en colors
VALDRÁ UN RAL